

Uutiset

SÄÄKSISÄÄTIÖ

Lähes lentokykyiset sääksenpojat painautuvat emolinnun varoituksesta pesän pohjalle nelikopterin ottaessa niistä kuvia.

Sääksen pesien tarkastukset

tehdään nykyisin dronella

Tutkimukset: Päijänteellä ja Jääsjärvellä on molemmilla varsin hyvä sääksikanta.

Sysmä
Sirpa Rautiainen

Pentti Alho on tarkastanut sääksen pesiä ja rengastanut sääksenpoikasista yhtäjaksoisesti 1960-luvulta lähtien muun muassa Päijänteen metsissä ja rannoilla.

Yksityisyrittäjänä hän pystyi ajoittamaan lomansa sääksien paluun ja pesinnän mukaan. Eläkeläisenä homma jatkuu. Apuvälineenä on tätä nykyä nelikopteri eli drone.

Alkuaikoina sääkset pesivät kauas asutuksesta todennäköisesti vainon seurauksena. Pesien etsiminen oli hikistä hommaa, vaikka sääksi näkyvälle paikalle pesiinkin.

Pesän löydyttyä mahdolliset poikaset piti käydä rengastamassa sopivaan aikaan heinäkuussa. Usein sääksen pesät putosivat myrskyissä ja niitä piti nostaa takaisin puihin.

Tekopesät osoittautuivat parhaimmaksi ratkaisuksi ja niin sanottuja tekareita kuljetettiin paikkoihin, joissa pesintä oli epäonnistunut pesän pudottua tai jostain muusta syystä.

Nykyään luottomökkiläiset Päijänteellä ilmoittavat Alholle sääksen paluusta pesälleen, samoin kuin pesällä näkyvät pesinnän merkit. Sääksen saa-

puminen on keväällä aikaistunut, mutta pesintöjen tarkastaminen kannattaa aloittaa hieman myöhemmin heinäkuussa kuin alkuaikoina tehtiin.

Nelikopteri eli drone pakattiin Alhon venekyytiin tänä kesänä sekä Päijänteelle että Jääsjärvelle.

Molemmilla vesistöillä on tätä nykyä melko hyvä sääksikanta. Viimeinen maastotarkastuskierros Päijänteellä heinäkuun loppupuolella oli pitkä ja vaiheikas, kuten jokainen maastokierros.

Sysmän Pyhänpäällä nähtiin kahden väli vuoden jälkeen kaksi lentoikäistä poikasta. Sääksi on tässäkin paikassa vaihdellut pesän sijaintia rannan ja takamaan välillä. Tänä vuonna veneilijä oli ilmoittanut sääksen pesän Rengastustoimistoon, josta Alho oli tiedon saanut.

Koordinaattiin lipsahtanut puolen kilometrin virhe aiheutti melkoisesti etsintää ja viivytystä, uusi pesäpaikka kuitenkin lopulta löytyi. Viidenkymmenen vuoden ajan – paria väli vuotta lukuun otta-

Kun pesäpuuhun on mahdotonta tai ei ole turvallista kiivetä, pesintätulos kannattaa selvittää nelikopterin avulla mahdollisimman vähin häiriöin.

matta – sääksellä on ollut pesä Sysmän Pyhänpäällä.

Päijänteen Kahvisaaren edustalla oleva pesä, joka on Suopellon veneilijöille hyvin tuttu, sen sijaan oli tyhjä. Viime vuonna pesässä oli yksi hyvin pieni poikanen. Syynä ongelmiin saattaa olla häirintä.

Alho analysoi ja katsoo videot useamman kerran läpi vielä kotonaankin. Yllättäen yhdessä videossa näkyi poikasen pää pesän pohjalla. Todennäköisesti pesällä ruokaillutta huuhekajaa oli kohdannut jokin häiriö kun pää oli

jäänyt syömättä.

Alho arvioi, että pitkä kokemus rengastuksesta auttaa tulkinnoissa.

Linnun siiven mitta on yksi tekijä, joka kuvista määritetään. Poikasen koon mukaan määritetään ikä ja sen saa arvioitua 2–3 päivän tarkkuudella – parin päivän heitto syntyy Alhon mukaan helposti poikasta kädessä pitäenkin. Mitä poikasille tapahtuu myöhemmin – siitä ei saada selville, kun rengastus jää tekemättä.

Dronen käyttö pesätarkastuksissa on varmasti tullut jäädäkseen, sillä se toimii kun rengastuksia ei voida syystä tai toisesta tehdä. Hankalia tai mahdottomia pesäpuita kiivetä tulee aina vastaan.

Tänä vuonna Alhon yllätykseksi ei olisi saatu pesinnöistä mitään etukäteistietoa, jos tarkastukset olisi tehty vain pesäpuun alta, sillä lintujen ulosteet olivat täysin huuhtoutuneet.

Alhon mukaan sääksistä tiedetään jo aika paljon – sekin puoltaa dronon käyttöä. Tosin vuonna 2017 ja 2019 Jääsjärvellä pesivä parikunta sai poikkeuksellisen monta poikasta: peräti neljä. Emoilla ei kuitenkaan ollut lukurenkaita, joten jäi kuitenkin epävarmaksi, oliko molemmilla kerroilla kyseessä sama pari.

Sääksisäätiön puheenjohtaja **Ilmari Häkkinen** muistuttaa, että nelikopterin käyttö pesällä on häirintää eikä ole sallittua muuten kuin tutkimustarkoituksessa. Sääksisäätiö on valtakunnallinen sääksen – nykyään myös muiden petolintujen – tutkimukseen ja suojeluun keskittynyt yleishyödyllinen säätiö.

● Havainnot sääksen pesistä voi ilmoittaa sähköisesti osoitteeseen petolintuseuranta@luomus.fi.

Hankalia tai mahdottomia pesäpuita kiivetä tulee aina vastaan.